

PROFESOR OLAF ROGALEWSKI (1924–2015)

16 lipca 2015 r. zmarł w Warszawie Profesor Olaf Rogalewski, wybitny teoretyk i praktyk w zakresie gospodarki przestrzennej w turystyce.

Olaf Rogalewski urodził się 26 lipca 1924 r. w Wolsztynie w Wielkopolsce. Po II wojnie światowej wraz z rodziną przeniósł się do Wrocławia. Tutaj ukończył gimnazjum i zdał maturę (1947), podjął pracę zawodową w Biurze Planu Wrocławia przy Regionalnej Dyrekcji Planowania Przestrzennego (1947), następnie w Wojewódzkiej Komisji Planowania Gospodarczego (1949) i odbył studia geograficzne (antropogeografia) w Uniwersytecie Wrocławskim (1947–1951), uzyskując dyplom magistra filozofii. Pracę magisterską pt. *Geograficzne podstawy przemysłu wrocławskiego* przygotował pod kierunkiem Profesora Józefa Wąsowicza. W latach 1949–1950 ukończył Studium Planowania Przestrzennego przy Wydziale Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Wrocławskiego kierowane przez Profesora Kazimierza Dziewońskiego.

W lipcu 1953 r. Olaf Rogalewski został przeniesiony do Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego w Warszawie. Pracował w niej do 1958 r. jako naczelnik Wydziału Zagospodarowania Przestrzenne-

go, a następnie radca przewodniczącego ds. planu przestrzennego. W 1958 r. przeniesiony został jako członek prezydium do Komitetu dla Spraw Turystyki, a w 1960 r. do Głównego Komitetu Kultury Fizycznej jako dyrektor Departamentu Zagospodarowania Turystycznego. Wśród opracowań Departamentu Zagospodarowania Turystycznego wymienić należy m.in. określenie listy powiatów o szczególnych predyspozycjach do rozwoju turystyki oraz klasyfikację miejscowości turystycznych w Polsce, stanowiące zręby polityki przestrzennej w zakresie rozwoju turystyki.

Od 1959 r. Olaf Rogalewski współpracował z Katedrą Geografii Ekonomicznej Uniwersytetu Wrocławskiego prowadząc wykłady z podstaw planowania gospodarczego i regionalnego, a potem także z geografii turystyki. W 1962 r. uzyskał dyplom doktora nauk przyrodniczych na Wydziale Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Wrocławskiego w oparciu o pracę doktorską pt. *Przemiany w stosowaniu różnych typów budulca na wsi polskiej w okresie 1899–1950*, przygotowaną pod kierunkiem Profesora Józefa Wąsowicza.

W roku 1967 Olaf Rogalewski został dyrektorem nowo powstałego Zakładu Zagospodarowania Tury-

stycznego GKKFiT we Wrocławiu, utworzonego m.in. na bazie dawnej Pracowni Zagospodarowania Turystycznego CFTIW. Największym osiągnięciem Zakładu Zagospodarowania Turystycznego było opracowanie „Planu kierunkowego zagospodarowania turystycznego Polski” w latach 1968–1970, którego generalnym projektantem był O. Rogalewski. Ten Plan stał się źródłem wiedzy o zasobach turystycznych kraju i możliwościach ich wykorzystania. Wszystkie następne ujęcia planistyczne w skali krajowej i w dużej mierze regionalnej, za punkt wyjścia przyjmowały jego oceny środowiska geograficznego na potrzeby turystyki i propozycje jego wykorzystania turystycznego. Ustalenia „Planu kierunkowego zagospodarowania turystycznego Polski” były potem przez Zakład Zagospodarowania Turystycznego rozwijane w kierunku określenia modeli zagospodarowania turystycznego różnych typów obszarów i miejscowości turystycznych.

W 1972 r. na bazie Zakładu Zagospodarowania Turystycznego powstał Instytut Turystyki jako resortowy instytut badawczy Głównego Komitetu Kultury Fizycznej i Turystyki. Doktor Rogalewski pracował w nim w latach 1973–1975 na stanowisku docenta. W 1973 r. uzyskał w Uniwersytecie Wrocławskim stopień naukowy doktora habilitowanego nauk przyrodniczych w zakresie geografii. Podstawą przewodu habilitacyjnego była publikacja pt. *Podstawy gospodarki przestrzennej w turystyce* (1972), wydana przez SGPiS w serii „Ruch Turystyczny – Monografie”. Recenzentami pracy habilitacyjnej i dorobku naukowego Dr. Rogalewskiego byli profesorowie Kazimierz Libera (SGPiS), Wojciech Walczak (Uniwersytet Wrocławski) i Antoni Wrzosek (Uniwersytet Jagielloński). Recenzenci podkreślali, że rozprawa habilitacyjna była pierwszą w literaturze światowej syntezą najważniejszych zagadnień związanych z przestrzenną gospodarką turystyczną. Uznali ją za poważne twórcze osiągnięcie w zakresie podstaw nauki o zagospodarowaniu turystycznym, zwracając również uwagę na jej duże znaczenie praktyczne ze względu na uporządkowanie w niej problematyki turystyki jako zjawiska społeczno-gospodarczego oraz planowania przestrzennego, ochrony środowiska i zagospodarowania turystycznego. Doktor Rogalewski był również współtwórcą (z Profesorem Leszkiem Baranieckim) i wykładowcą Podyplomowego Studium Geografii Turystycznej w Uniwersytecie Wrocławskim, uruchomionego w roku 1972. Było to pierwsze studium podyplomowe o profilu turystycznym w Polsce, nastawione na pogłębienie wiedzy o geograficznych uwarunkowaniach rozwoju turystyki, na potrzeby działalności touroperatorskiej zarządzających turystyką na obszarach

i w miejscowościach oraz planistów gospodarczych i przestrzennych w zakresie turystyki. We Wrocławiu Olaf Rogalewski uważany jest za inicjatora i współtwórcę wrocławskiej szkoły geografii turystyki oraz ośrodka badawczo-projektowego w zakresie turystyki.

W roku 1975 Docent O. Rogalewski związał się ze Szkołą Główną Planowania i Statystyki w Warszawie (późniejszą Szkołą Główną Handlową) obejmując kierownictwo Katedry Turystyki. W uczelni tej pracował do 1993 r., pełnił w niej także funkcje prodziekana Wydziału Ekonomiczno-Społecznego (1978–1981) oraz zastępcy, a potem redaktora naczelnego „Ruchu Turystycznego”, jednego z najważniejszych wydawnictw naukowych w Polsce w zakresie turystyki.

Wypromował pięciu doktorów, w 1987 r. uzyskał tytuł naukowy profesora nauk ekonomicznych, a następnie stanowisko profesora zwyczajnego. Był także członkiem Międzynarodowego Stowarzyszenia Ekspertów Turystyki AIEST.

W 1993 r. Profesor O. Rogalewski, jako prezes Towarzystwa Promocji Kadr dla Gospodarki Turystycznej – po uzyskaniu wcześniejszej zgody ministerialnej, doprowadził do uruchomienia pierwszej niepublicznej wyższej uczelni turystycznej pod nazwą Wyższa Szkoła Turystyki i Hotelarstwa w Warszawie. Został jej rektorem i kierował nią do 2005 r. Oferta edukacyjna uczelni przeznaczona była w pierwszym rzędzie dla osób czynnych zawodowo w gospodarce turystycznej, a nauczycielami akademickimi były osoby o bardzo dużym doświadczeniu naukowym i praktycznym w zakresie turystyki. Jej absolwenci w znacznym stopniu wzmocnili kadrę menedżerską w turystyce. Wśród publikacji naukowych wydanych przez uczelnię podkreślić należy 10 tomów „Rocznika Dydaktycznego” Wyższej Szkoły Turystyki i Hotelarstwa. Od 2007 r. do samej śmierci Profesor związany był z Wyższą Szkołą Społeczno-Przyrodniczą w Lublinie.

Dorobek publikacyjny i badawczo-projektowy Olafa Rogalewskiego jest bardzo bogaty. Obejmuje około 230 artykułów i pięć książek z zakresu gospodarki przestrzennej w turystyce, zagospodarowania turystycznego i polityki turystycznej oraz kilkadziesiąt prac planistyczno-projektowych i ekspertyz. Poza wymienionymi wcześniej, wspomnieć należy: *Walory turystyczne Polski* (współautorstwo; PWE, Wrocław 1965), *Zagospodarowanie turystyczne* (Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1974), *Uwagi w sprawie zagospodarowania przestrzennego Tatrzańskiego Regionu Turystycznego* („Ruch Turystyczny”, z. 2/43, 1975), *Program sieci obszarów chronionych w Polsce – synteza* (współautorstwo; Komitet Ochrony Przyrody i Jej Zasobów, Kraków 1976), *Die aktuellen Probleme und Entwicklungs-*

perspectiven des Tourismus zwischen Polen und Bundesrepublik Deutschland (w: *Osttourismus – Chance der Begegnung*, „Loccum Protokolle”, nr 18, Loccum RFN, 1978), *Turystyka i krajoznawstwo a ochrona środowiska przyrodniczego* (w: *Ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego*, t. II, PWN, Warszawa–Kraków 1978), *Le tourisme polonais dans le monde* (w: *L’anatomie du tourisme*, „Revue Internationale des Sciences Sociales”, vol. XXXII, Paryż 1980), *Funkcje turystyczne Warszawy* („Ruch Turystyczny”, z. 1-2/53–54, 1981), *Urlopową turystyką wypoczynkową w środowisku Odry* (ser. „Odra i Nadodrze”, Instytut Śląski w Opolu, Opole 1983), *Entwicklungstrends der touristischen Nachfrage in den sozialistischen Ländern* (w: „Entwicklungstrends der touristischen Nachfrage Publications de l’AIEST”, vol. 26, St. Gallen 1985), *Typologia walorów i migracji turystycznych* („Rocznik Dydaktyczny” WSTH, Warszawa 1996).

Profesor Olaf Rogalewski został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, krzyżem kawalerskim i oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej oraz złotymi odznakami „Za Opiekę nad Zabytkami” oraz „Zasłużonego Działacza Turystyki”.

Profesor odegrał wielką rolę w budowaniu podstaw gospodarki przestrzennej w turystyce oraz określeniu kierunkowych możliwości wykorzystania środowiska geograficznego w Polsce na potrzeby turystyki. Miał duży udział w tworzeniu systemu edukacji turystycznej w Polsce, zdecydowanie opartej na praktyce. We współpracy z Profesorem Olafem Rogalewskim swoje doświadczenia menedżerskie, badawcze, planistyczne, akademickie zdobyło liczne grono osób związanych z turystyką w Polsce. Wielu z nich osiągnęło wysokie pozycje zawodowe i naukowe, co zaświadcza o funkcjonowaniu znakomitej „szkoły turystycznej Profesora Olafa Rogalewskiego”.

Jerzy Wyrzykowski

Wyższa Szkoła Handlowa we Wrocławiu
Kierownik Katedry Turystyki i Rekreacji